

Előfizetési árak:
 egész évre 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.
 Irdelesek mérsékelt árak szerint.
 A lap megjelenik minden ocs-
 törtétőn.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adódnak.
 Kézírtékek: István-utca 9.
 Hova a lap anyagi részét illető közle-
 mények küldendők.
 Adóhatóság: Adóhatóság:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Karácsony ünnepén.

Ujpest, december hó 25-én.

A betlehemi jászolból, a hol az emberiség megváltója született, szellemi fény és áldás indult ki a föld minden lakójára.

Jézus születése példa minden szegény embernek. Hiszen szegénységben született, nélkülözések között élt, szenvedett és megdicsőült.

A föld a szenvedések hazája.

Mindenki szenved.

Némelyek el tudják titkolni a sebet, mások mutogatják azokat.

A Názaréti balzsamot hozotta szenvedésre, meggyógyítja a hozzá folyamodókat, a kik jó gyermekei akarnak lenni az ő Atyjának, a ki mindnyájunknak Atyja.

Élete, tanítása az, hogy ne egyedül a földi javakban keressük az örömet és boldogságot. Hogy nem az aranyak hamzának a nagysága a legfényesebb, hanem a szív nyugalma és a lélek hite.

Mennyei atyánk úgy szeretett minket, hogy fiát küldé megváltásunkra.

Ezért lőn a karácsony a szeretet ünnepévé.

A szeretet ünnepén, azoknak, kiket az Ég jósága javakkal megáldott, a szegényekre, a **szűkölködőkre kell gondolniok**; hiszen a betlehemi jászolból melegség, a legnemesebb szív melegsége terjed a földön.

A keresztény emberszeretet tanításaival leomlanak a válaszfalak, melyek az embert elválasztották az embertől: midőn a betlehemi csillag megállott s felragyogott ama jászol fölött, mely

Jézus bölcsőjét képezte: annak a tudatára jutott az ember, hogy az embertársában felebarátját lássa, s azért olvadt föl szívének a jége, hogy a szeretetnek adjon helyet!

Az Isten ember születése átalakítja az egész világot s ha mindenki hiven követné az ő tanítását a szeretetről: akkor minden harcosnak kibullana kezéből a kard, a szemek gyilkos villámai kioltaná a szelidség, elnémulna a harci riadó, lecsendesülne a vész dülése és béke szállna a földre! s mindenki azt zengené: „Az Üdvözítő megszületett! Aldassék érte Isten szent neve!”

Ó járuljunk mindnyájan a betlehemi jászolhoz a szeretet apostolához és fogadjuk be az ő tanításait.

A szeretet nyissa fel mindnyájunk szemét és fülét, hogy lássuk és halljuk a szenvedők, nyomorgók szükségét s azok kéré hangját és megértsük azt.

Az erős védje a gyengét, a gazdag segítse a szegényt.

A szeretet utját nyissa meg a Karácsony.

Karácsony!

Örömmek, békének, szeretetnek és az irgalmasság cselekedeteinek szent ünnepé, itt vagy hát újra, hogy jöttöknek áldásait áraszdhasd az emberiségre!

Mily csodás a te hatalmad! Az idők telnek, az emberek változnak, de a veled járó hagyomány sem a múlt idővel, sem az emberiség átalakulásával nem veszti varázsát.

Az vagy, a mi voltál majd kétezer éven át: a szeretet és összetartozás eszméjének hirdetője.

Jövedeleddre ma is, az anyagiasság virágzó korában, megdobban minden szív, a szeretet melege járja át valónkat, örömmel üdvözlünk, oly örömmel, mint talán a kereszténység gyermekkorában sem igazabban.

Erős vagy óh karácsony, mert a mit hirdetsz, az az örök igazság, és az igazságot nem győzheti le semmiféle okoskodás.

Igazságod pedig az, hogy mindnyájan összetartozunk a jóban és nemesben. Fűzőn tehát egybe minden magasztos gondolat, együtt lelkesedjünk a fenkölt eszmékért, egyetértve nyujtsunk segítő kezet a szűkölködők felé, — mi mind, a kik **emberek** vagyunk!

Hiszen a rokonérzést, a felebaráti szeretet gyermekkorunktól fogva a **karácsony** édes emléke oltotta belénk s velünk növekedett, évről-évre felujult a kölesönös szeretetnek, áldozatkésznek nyilvánulásaival.

S míg szemünk az egén keresi a napkeleti csillagot, s hallani véljük a járó-kelők léptei alatt a fagyos hó esikorgását, — gondolatunk oda téved a szűkölködők sötét tanyájára s az irgalmasság cselekedetére buzdulunk.

Ne rajtunk muljék, ha a szeretetnek e szent ünnepén az elhagyatottság keserű könnyei hullanak és a nyomorgók ajtaján nem hatol be az örömmek semmi fénye.

Adakozzunk! adakozzék mindenki a mennyi tőle telk s a jótettnek tudata várásolja majd igazi örömmünneppé a karácsonyt.

TARCZA.

Az ifjusági egyesületekről.

Szabadelőadás Józsa Dániel áll. elemi iskolai igazgatótól az „Iparos-munkások kép és ése alakult ujpesti bizottság” által 1902. december hó 21-én megtartott előadásán.

Mélytiszelt Hallgatóság!

Önök között jobbára ifjak vannak, kik az élet göröngyös utainak még a kezdetkezetén állanak, kik csak hallják nap-nap után, hogy az élet — mily terhes. Ezt hangoztatják szülőik, ezt a mesterek, kiknek műhelyében dolgoznak. Én is mondom: az élet nehéz. Az a sajka, mely minket életpályánkon átvinni van hivatva, sok szirt, zátony, vihar, tengerhullám által fenyegettetik és a révpartra való juthatást csak az biztosítja, ha erősen elkészültünk a nagy utra. Csak akkor le tudunk bízósítva a nagy feladat teljesítésére, ha emberi tulajdonokban megerősödve isten- és haza iránti érzetekben **szinvarany tisztán** vagyunk ellátva. Szóval: ha testi- és lelki javakban kifejlődtünk annyira, hogy — **ingadozóknak nem találtatunk.**

Az édes anyai emelő, az a meleg szeretet, melylyel a szülőanya körül veszi gyermekét; az a gondos apai vigyázat, szigor, életbölcsélet, melylyel az atya elárasztja fiát, leányát, az szolgál a gyermeki korban az életre-való előkészítésre.

Az iskolák tanítása a **nemi mértékben** itt alkalmazott nevelés erősíti az ifjút az — életre; abból meríthet kiki jövő boldogulhatásra. — Amde az iskola kora csak egy-ideig tart. A gyermek, ha ifjúvá nőtt, már nem fér meg a szűk hajlékban. Már szabadságra vágyik; önállóság felé törekszik s abban a korban nélküli leginkább a vezetést, a melyben a gyermeki édes álmakat a rideg valót kezd felváltani; akkor marad magára, midőn a jellemfejlődés megindul. — Pedig éppen e korban kellene neki a leggondosabb támogatás.

Az ifjú korban való magukra hagyatást, némelyek által talán örvendetes szabadságnak vélt állapotot, az ifjuság sehol se érezheti jobban, mint önk **Ujpesten.**

Jobbára idegenből idekerült ifjak önk. Távol állanak a szülői hajléktól; az édes anya hívó, az atya nógató, feddő s mindkettő észrevétlenül gyámolító karjától. Helyette az emberi érzékeket esiklandoztató, érzéki vágyakat fokozó alkalmak sokasága. Az utbaigazítás helyett Önökkel ezer sáttán játszik, ember képében esalogatva a jó utról való letérésre. Ha Önök bajba jutnak, a mi nem ritkaság, — mondják meg, segítenek-e e sáttánok önk közül csak egyen is? De van káröröm! Jól Te is csak közénk való vagy! Éljen szavak hangzanak az elbukott felé. Kacaját okoz a hálába került vergődése.

En érzem, én tudom, mert emberi érzésem e tekintetben kifejlett, hogy mily lelki gyötrelmet érez az, ki bünbe esett a bün fogamzás első idejében. Tudom a gyakorlati élet mutatja is, hogy a rossz utról a vissza-

térés igen nehéz s még világosabb előttem, hogy az egyének romlásából a társadalom gyengülése, satnyulása következik s bizonyítást sem tűr azon igazságom, hogy a testileg és erkölcsileg megtámadott ifjuságból erőteljes, a jövő viharoknak ellentálló, a haza gondjait, terheit biztosan hordozó társadalom nem lesz.

Engedjenek meg nekem tisztelt ifju barátaim, hogy a valót ily szomorú képeben állítom maguk elé. Nem sértés ez. Bántási szándék is távol áll tőlem. Mint tanító, mint Önöknek igazi szerető hívők, mint olyan, ki az ujpesti népeletet négy év óta figyelem s mint olyan ki az ifjuság életmódjából szomorú jövőt jósolok e községnek, mint a ki féltve őrzöm hazám sorsának reám bízott részecskéjét, mint a ki önkben jó közönséget látok még arra, hogy egy pár jó szót megszívleljenek, állok önk elé jó tanácsal.

Az ujpesti ifjuságnak, értem az ifjuság alatt a kézművesek, a gyári munkások ifju nemzedékét egészben, szakítani kell azon életmóddal, mely itt számára a mai szórakozási formák s önellágtatás mellett **szokásból** — mondhatnók — szükségévé vált. Oly önművelődési és szórakozási formákat kell keresnie, melyek biztossá teszik testi- és lelki javainak egyenlő- és nemes irányu kifejlődését. Oly elfoglaltságokat, multságokat kell keresnie és feltalálnia, melyekben való résztvétellel nemesak önmagának szerrez hasznot, de javítólag, erősítőleg hat ki ki pajtásaira, — kollégáira is.

Munkaidőn kívül oly helyekfelkeresése,

„Józan emberek pihenője”

A szegény munkanélküliek érdekében emeljük fel esdő szavunkat.

Nagy tömegek a szerencsétleneknek járnak közöttünk községünkben, éhesen, fáradva, diáccsereggel.

A nélkülözés és szenvedés olvashatók le komor ábrázatokról.

Vajjon milyen gondolatokkal tépelődnek?

Miként szüntessék meg kínzó gyötrelmüket?

A dermesztő hideg elől behuzódjanak-e valamely csapszékbe, vagy a pálinkások odaiba, hol meleg van s a testet, lelket ölo alkohollal meleg elnémítja egy időre az éhség fájdalmát is? — Avagy eltévedjenek — akik eddig tisztességesek voltak, — bűnbe essenek, törvény által tiltott módon szerezzenek enyhülést szenvedéseikre?

Egyaránt pusztulás, elzúllás jár ezek nyomában, a melytől többé nincs szabadulás. — Elvesznek azok, kik hasznos tagjai lehetnének a társadalomnak, ennek kárára és veszélyére válnak.

Emberi kötelességünk a szegényekben, kik — önhibájukon kívül lettek a nyomor üldözöttei, — tőlünk telhetőleg segíteni.

A könyörületeség nyissa meg számukra szívünket. — Tartozunk ezzel embertársainknak és önmagunknak, lelkünk megnyugvásának.

Mentsük meg testüket az éhség kínjaitól, lelküket az erkölcsi pusztulástól.

Alapítsuk meg a „Józan emberek pihenőjét”, ahol a munkanélküliek napközben a hideg ellen védeye vannak, erkölcsi olvasmányokkal ellátottak, esekély díjért, — a teljesen szegények ingyen — napiadót nyerne, a hajléktalanok éjjeli szállásban részesülnek s ahol munkaközvetítés folytán részükre tisztességes kereset és megélhetés biztosítottatik.

Istennek tetsző dolgot végez, aki velünk van és Isten áldása azon, ki segít a segítesben.

Az adományokat kérjük az „Ujpesti Takarékpénztár” czimére Ujpest, Árpád-ut 17. szám küldeni. Felylágosítással ugyanott szolgál ill. Benkovits Imre ügyvezető.

Friedmann Armin az egyesület pártfogója és az Ujpesti Kereskedelmi Iparbank R.-T. vezérigazgatója. *Ill. Benkovits Imre*

az egyesület ügyvezetője és az Ujpesti Takarékpénztár főkönyvelője.

Az egyesület bizottsága: *Frey Gusztáv* a jutegyar hivatal igazgatója, *Friedmann Ede* a Wolfner gyár hivatal igazgatója, *Diamantstein Lajos* az Ujpesti Takarékpénztár vezérigazgatója, *Dr. Elek Pál* gyógyszerész, *Szél Manó* gyógyszerész, *Weisz József* a Weisz József és Samu ezóg beltagja, *Dr. Lichtmann Henrik*, *Lóvy Ernő*, *Zsoldos János* Ujpesti község főjegyzője, *Boldog Kálmán*, *Tuchmann Lipót*, *Ehrenwald László*, *Hoffer Miksa* mérnök, *Dr. Wolfner Jakab*, *Endre János*, *Kozma Andor*, *Dr. Kálmán Ödön*, *Dr. Kiss Sándor*, *Erben Samu*, *Dr. Kont Izidor*, *Dr. Seligmann Jenő* *Fornheim Zsigmond*, *Hendel Gusztáv* m. kir. postafőnököse, *Lauffer Vilmos* mérnök, *Leukei Márton* mérnök, *Cseh Iván*, *Hevesi Vilmos*, *Dr. Feldmann Gyula*, *Zetli János*, *Gerő Zsigmond*.

H I R E K.

— **Lapunk t. előfizetőinek, olvasóinak, munkatársainak, barátainak és jóakaróinak boldog karácsonyi ünnepeket kíván szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk.**

— **Személyi hír.** *Wolfner Tivadár* kerületünk országgyűlési képviselője 6 hétig tartó hosszabb betegségétől, amely idő alatt kénytelen volt a szobát őrizni, mindnyajunk öröme immár felgyógyult s munkásságát ismét a közügyeknek szentelheti.

— **Újévi ajándék a szegényeknek.** *Wolfner Tivadár* kerületünk országgyűlési képviselője 500 koronát küldött a község előjártóságához Ujpest szegényei között leendő kiosztás czéljából. Az összeg Szilveszter napján újévi ajándékképpen fog kiosztatni.

— **Józan emberek pihenője.** Lapunk f. é. december 4-iki számának vezéregyke foglalkozott azzal a kérdéssel, mennyire szükséges volna szegénysorsu embertársaink erkölcsi és anyagi érdekét szemelőlő tartva, községünkben a „Józan emberek pihenőjét” létre hozni. Szavunk nem volt pusztában elhangzó szó. *Lapunk mai számában közöljük azon némes emberbarátok felhívását, kik községünkben a humánus intézetek gyűjtőjének: a „Józan emberek pihenője”-nek a létrehozásán fáradoznak. Legyen áldás fáradozásukon. Kiszérv teljes siker felhívásukat, melyet lapunk t. olvasóinak s minden emberbarátunk megszívlelésre ajánlunk.*

— **A vármegye virilistái — Ujpestről.** Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye legtöbb adót fizető bizottsági tagjai Ujpestről az 1903-ik

évre a következők: *Wolfner Gyula* (5108 K 37 f.), *Wolfner Lajos* (5108 K 27 f.) dr. *Hédervári Soma* (3518 K 12 f.), *Diamantstein Lajos* (2994 K 64 f.), *Mauthner Mihály* (2648 K 82 f.), *Csepesáruy Béla* (2584 K 88 f.), *Ladányi Zsigmond* (2545 K 12 f.), *Schreiber Gyula* (2089 K 50 f.), *Lóvy Bernát* (1980 K 24 f.), *Deutsch Zsigmond* (1636 korona), *Schwartz Jakab* (1588 K 48 f.), *Fürst Gerzon* (1542 K 82 f.), *Lindt János* (1524 K), *Székely Lajos* (1221 K 80 f.).

— **Uj község Pestmegyében.** A belügy-miniszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök a Csömör községhez tartozó *Pusztaszent Mihály* telepnek „*Rákos-Szent-Mihály*” elnevezés alatt önálló nagyközséggé leendő alakulását, Pestmegye közönségéhez 165,148 1902. B. M. sz. a. kibocsátott leirataival engedélyezte. Régi és jogosult vágya valósult meg ezzel a szentmihályiaknak, kiknek őszintén kívánjuk hogy megyénknek előterős községévé fejlődjenek.

— **Közegészségügy.** A fertőző betegségek közül december hó első felében a következők merültek fel Ujpesten: *örvheny*: 3 esetben, *kanyaró*: 3 esetben, *hasi hágyamás*: 1 esetben.

— **Templom es oltár felszentelés.** Az újpesti ágostai hitvallásu evangélikus egyház kibővített temploma és új oltára f. hó 25-én, karácsony első napján fog ünnepélyesen felszenteltetni. Az ünnepélyes isteni tiszteletre lapunk útján is felhívjuk az evangélikus egyház híveinek a figyelmét.

— **A Szent-Erzsébet Nőegylet** második thea-estélye f. hó 17-én méltó utódja volt az előzőnek. Díszes hűgylársaság jött össze ismét a Boesky-utcai egyházi helyiségben s élvezettel hallgatta *Kiss Béla* ill. el. iskolai igazgató humoros felolvasását a „Jubileum”-ról; *Nádaskay Béla* érzelmeteljes énekét, *Stadler Vilma* bravúros czimbalom-, *Majör Gyula* fuvolajátékát s *Erdel Jenő* ügyes zongorakíséretét. Hangverseny után kedélyes eszevesség fűszerezte a folszolgált theát.

— **Kinevezés.** Az újpesti állami polgári fiúiskola tanárát *Németh Gyulát* a keresk. miniszter a pestmegyei és hevesmegyei iparostanonez-iskolák felügyelőjévé nevezte ki.

— **Népmagyarosítás.** *Kiskorú Weisz Aladár* és *Elanör* újpesti lakosok: *Vértess-re*, *Kiskorú Gregorovics Ferencz* újpesti lakos *Gábor-ra* magyarosították a családi nevét.

— **Az ipartestület eljárásága** f. havi ülésén *Pohl Károly* titkár a következő adatokkal számolt be a november havi működésről: munkaviszony 335 esetben fordult elő, ebből iparossegéd 339, munkakönyv kiadott 53, ideiglenes igazolvány 48, tanonez szerződötött 38, felszabadult 22, igaztatói szám 290, panasz beadott 44, ebből 31 hivatalból intéztetett el.

látogatása, melyekben az emberi méltóság emelkedik, az önértzet és önbizalom fokozódik, mely helyek javító hatásuknál fogva edzenek a küzdelemre, lesznek legbiztosabb eszközei az Önök erkölcsi- és anyagi ekszisztenciájuk megalapítására.

Ujpesten számos ily intézmény van. Itt van legközelebb éppen ez a hely: a *munkások önművelésére van szenteltre*. Helyesen tesszük, ha minél szorgalmasabban látogatják. Vessék emlékéukbe az ismeretterjesztő felolvasások tanulságait; érzékeny kedélyüket ne hagyják érintetlenül a szavalatokból levonható erkölcsi motívumok; az eljátszott szindarabok hassanak gemésítőleg a jóért lelkesülmi hívatott szívre.

Ujpesten sok szakegylet van. Ott is talál, habár a vezetések nem is okszerűek mindennapi, a törekvő ember megbeszélmi valót. Sőt, mintán azt tartjuk, hogy az ember élet-hivatásának csak úgy felelhet meg lehető tökéletességgel, ha a munkakörébe eső ipar-ágat jól megtanulta; annak lefinjót-bínját minden oldalról ismeri, jó lélekkel ajánlom az iparos-íjjaknak: *lépjének a szakegyletekbe* s az öregektől tanulják el mindazt, mit az élet, e nagy mester, nekik tanított.

Dalárda is több alakult Ujpesten. Nem dicsérhető eléggé az ifjúságnak abbéli törekvése, hogy a dalolásban magát kiképezni óhajtja. A dal lelki állapot kifejezője. A dal iránti fogékonyság jó lélekre mutat. A dal vidámit, megóv a fásultságtól; heviti a vért s lágyítja az erőszakot, finomítja a lelket. Százszorosan buzdítunk mindenkit: *lépjén dalkörbe!*

Vallásfelekezeti szempontból alakított egyesületeink is pártolást érdemelnek. Az embereknek különbféleségüknel fogva különböző módon eszközölődik fejlődésük is. Kik szíve hová vonz, ott talál módot lelke pallorozódására.

A kik Ujpestenek számos, mintegy — 50-re tehető közművelődési egyletének egyikeben sem találunk egyéniségüknek megfelelő önművelődési kör, ha többen vannak ilyenek és a tömörülésre hajlandósággal bírnak: *azok alkossanak új egyletet!*

— **Ifjúsági egylet**ek nemzeti-, vallás- és foglalkozási irgá való tekintetek nélkül, hol az ifju elme esiszólódják, a rakonezáthun kedély korlátoztassék, az önművelődésre vezető utak és módok közösen könnyebben megszerezhetők, hol a felnöttek, az érdemekben öregek vezetése mellett biztosan lehetne az időt — értékesen elhölteni, mondom ifjúsági egyletek alakítása által segíthetnének általánosan az ily ifjak — életszükségletén.

— **Wlassics** vallás- és közokt. miniszter úr a nép ifjúságának érdekében e tekintetben megbeszélhetetlen felhívást bocsájtott ki. Nekünk, tanítóknak, figyelmünkbe ajánlotta az ifjúsági egyesületek alakítását. A tanítóság kész is a ezél szentségének tudatában, mint nemzeti szolgálatot, e kötelességet teljesíteni. Iskoláink legtöbbjénél egy ifjúsági egyesület elhelyezést nyerne. Helyiség ingyen áll rendelkezésre, világítás, takarítás az iskola által eszközöltetik, sőt a község is hoz a *cirrag-utcai gyermekotthon*

helyiségében szívesen ilyenmü áldozatot. A költségek személyenkint nem tehetőnek többet ki 20—20 fillérenél egy-egy hóban.

Felolvasásokról, szavalatokról, évenként egy pár mulatságról gondoskodni a vezetőség; az egylet daloskörét, amely feltétlenül szervezendő volna, egy szakember, tanító, vezetni. Könyvtára is volna az egyletnek, erről gondoskodott az állam s én bizton hiszem, hogy a szükséges lapokat szívesen bocsájtanak ingyenesen a kiadók rendelkezésre.

Minő más kép lenne itt akkor, ha az ifjúság a szombat- és vasárnap délutánjait, estvéit s hétköznaponkint üres estvéli óráit az így alakított egyletben tölténé el?!

Közérköles javaslat! nem-e itt van a Te eljövendő!!

Igen tisztelt barátaim! Önök, mint önmaguk javán minden bizonynyal legjobb szándékkal munkálók, gondolkozzanak e tárgy felett s ha megfontolás után komoly szándékkal eltelten egy ily ifjúsági egyesület megalakítását többen, elegendő számban óhajtják s ez irányban engem megkeresnek, készséggel állók rendelkezésükre szívvél és munkával.

Amíg ezt megérnök: addig is itt még találkozzunk.

Oly szép a lélekművelés, hát a tökéletesség édes érzete milyen megnyugtató!

Érezzék, élvezzék, szívből kívánom.

— **Előjárósági ülés.** A község előjárósága f. évi december hó 23-án ülést tartott, melyen a *Gyermekbarát Egyesületnek* 300 koronát, *Pokorny György* igazolt 48-as honvédeknek 18 korona havi segélyt szavazott meg az előjáróság. A kérvények, utalványozások elintézése után az ülés véget ért.

— **Elöléptetés.** A kereskedelemügyi miniszter a m. kir. állami vasutaknál *Seyman Emil* és *Hadi Antal Miklós* ellenőroket a IV. rangfokozat 3-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 2-ik osztályába léptette elő.

— **Adományok a község szegényei számára.** Ujabban *Sonnenfeld Lajos* 20 mm. pír-szént, az *Egyesült villamosági r.-t.* 30 mm. boesátott az előjáróság rendelkezésére a község szegényei között való kiosztás céljából. *Szűcs Lajos* hentes pedig 500 adag hurrát osztott ki karácsony estéjén azon szegényeknek, kik az előjáróságtól utalványt kaptak.

— **A magyarországi művezetők országos szövetkezetének VIII. számú kerületi egyesülete** folyó évi január hó 4-én tartja egyleti helyiségében (Váci-ut 1. sz.) rendes évi közgyűlést. Az egyesület 79 taggal bír. 2131 K. 09 fillért küldött be a központba, helyi pénztárának pedig 802 K. 71 fillér volt a bevétele, 620 korona a kiadása s így 182 korona 71 fillér a pénztári maradványa. A helyi pénztárnak, melynek *Kraft József* az elnöke s *Pohl Károly* a jegyzője, a folyó évben *Wolfner Tivadar* kerületünk országgy. képviselője 100 koronát ajándékozott. A tagok ajándék perszelyében 27 korona 40 fill. gyűlt össze, a központ pedig 3 tagot 180 koronával segélyezett.

— **Rendőri hírek.** *Lövöldöző apa.* *Liva József* rákospalotai gépész folyó hó 19-én megöltte *József* fiát. A lövöldöző apát a rendőrség letartóztatta. — *Ongyilkos uriaszony.* Folyó hó 20-án este ongyilkossá lett *Nereiczky Vilmos* Sellic-gyári mérnök felesége, született *Keisermirzky Hona*. A negyvenhat éves uriaszony *Osz-uteza* 24. számú lakásának padlásán fölakasztotta magát s mire tettét észrevették meghalt. Ongyilkosságának okát nem tudják. Holtestét az újpesti temető halottasházába vitték. — *Elfogott tolvaj.* *Barka József* 26 éves kocsist már régen keresi lopás miatt a rendőrség. Végre folyó hó 21-én sikerült őt elfogni. *Barka* egy zöldséges pénzében volt elbujva, ahol két nap óta nyers káposztából élt. — *Rablás egy kőművesben.* *Baumgarten Mártonné*, született *Kohn Jankának*, a *Beresényi-uteza* 2. szám alatti lévő kőművesben a hó 18-án este 8 órakor egy 25—26 évesnek látszó iparos kinézésű fiatal ember állított be s késsel a kezében pénzt követelt a megremült aszszonytól, aki egyedül volt az üzletben. A rabló kihuzta a fiókot s abból 39 koronát magához vett s azután — mint ki dolgát jól végezte — eltávozott. *Baumgartené* anynyira meg volt rémülve, hogy segítség után sem kiáltott s csak akkor tét magához, mikor a rabló már rég eltávozott. A rendőrség keresi a vakmerő rablót. — *Szabadlábú helyezés.* *Donáth Manó* és *Lipner Armin* újpesti kereskedőket néhány nappal ezelőtt hitelezőik kérelmére a rendőrség letartóztatta. A pestvidéki törvényszék vádnamása azonban helyt adva a letartóztatott kereskedők ügyvédje, *Gál Jenő* dr. előterjesztésének, mindkét vádlottat szabadlábú helyezte.

— **A Kossuth-szobor-alap javára rendezett karácsonyi kiállítás.** melyet *Endre János* a Kossuth-szobor-bizottság ügyvezető elnöke rendezett, igen ügyesen, igen szép látogatottságnak örvend. Reméljük hogy a vásárló kedv még fokozódni fog s a kiállított 120 esinos kézmunka, festmény és szobor egytől egyig meg fog vétetni hazafias közönségünk által. A kiállítás, a község ház második emeletén a 62. számú teremben végig nyitva marad.

— **Silvester-estélyek.** Az „Ujpesti Hajó- és Építő-munkások” f. évi december hó 31-én saját könyvtára javára (Boeska-uteza 25.) világposta-, tombola-játék- és szerenese-halásztal egybekötött Silvester-estélyt rendez. Szabad bemenet. Kezdeté este 8 órakor. Vendégek szívesen láttatnak. — *Az újpesti egyesült szervezete* 1902 évi december hó 31-én Templom-uteza 10. sz. alatt a Ripper-féle kávéház külön e célra feldiszitett összes termeiben dal-, szavalat-, monológ-, páros jelenetek-, serpentin-, világposta és tánczezel egybekötött kedélyes Silvester-estélyt rendez. Belépti-díj 40 fillér. Kezdeté este fél 8 órakor.

— **Alapszabálymegerősítés.** A „Rákospalotai társaskör” alapszabályait a m. kir. belügyminiszterium a f. é. 126,260. sz. a. bemutatási záradékkal ellátta és így megerősítette.

— **Silvester-estély.** Az újpesti munkásoképző egyesület f. évi decz. hó 31-én dal-, világposta, színelőadás és tánczezel egybekötött Silvesterestélyt rendez a Colosseumban. Belépti-díj tagok részére: személy-jegy 60 fill., család-jegy 1 K. 20 fill. Nem tagok részére: személy-jegy 1 K., család-jegy 2 K. Ez alkalommal „A falu rossza” című népszínmű és a „Rabszolga lázadás” című dráma kerül színe.

— **A szegény iskolás gyermekeknek élelemmel és ruhával való gyámolítására** újabban a következők jelentkeztek. *Egy fiúnak egész télen át ebédet ad:* Engler Eisig, Boros Mór, Lautner József, Singer Lipót, Frommer Mór, Ehrenwald Vilmos, Turnay Pál, ifj. Erker András, Radnay Manó, Dr. Kálmán Odón, Deutsch Zsigmond, Friedmann Armin, Pótz Mihály, Pintér J. Antal, Feldmann József, Tiroler Armin Bilek N., Fornheim I. Dorner Nándorné, Barta Gézané, Weisz Adolfné, Löwy Ernő, Ehrenwald László, Berényi Antal, Ráday Antal, Neszvedba Károly. *Három fiúnak egész télen át ebédet ad:* Lenkey Márton. *Egy leánynak egész télen át ebédet ad:* Némethy István, Hendl Kór, Pétery Sándor, Zsoldos János. *Hetenkint ebédet ad:* 2 fiúnak *Paár Imre*, 1 fiúnak *Solti Gyula*. *Reggelit és uzsonnát ad egész télen át:* 3 leánynak *May Ottó*. *Reggelit át egész télen át:* 3 leánynak *Feldmann József*, 3 leánynak *Balog Armin*, 1 fiúnak *Dirks Ernőné*. *Uzsonnát ad egész télen át 3 leánynak* *Török Mihály*. Ezenkívül az ellátást megállították: *Dr. Wolfner Jakab*, *Dr. Szabó Béla*, *Reisz Dávid*, *Ehrenwald László*, *Lichtenstein Ignác* 10—10 koronával, *N. N.* és *Frankl Artur* 2—2 koronával.

— **Vig élet a jégpályán.** A „Rákospalota-Ujpesti koresolyázó-Egyesület” jégpályáján, a rákospalotai olajgyár előtti réten vig élet folyik nemesak vasárnapokon hanem a hét köznapjain is. Az egyesület tagjai, ezek családjai és a vendégek nemesak hogy a legszebb sportnak hódolhatnak e pályán, hanem a legkellemesebb szórakozásban is részesülnek, amennyiben az egyesület elnöksége a tagok és vendégek minden igényét igyekszik kielégíteni, s nemesak melegedő esernyőről, ruhatarról, buffétról és egyéb kényelmi eszközökről, hanem arról is gondoskodik, hogy a jégpálya látogatás a társadalmi követelményeknek meg nem felelő egyének által ne feszélyeztessenek. A rendes tagok 2 k. felvételi díj mellett évi 6 k. tagsági díjat fizetnek. Tanulók 4 koronáért idejnyegyet kaphatnak. A napi jegyek ára, egyszeri használatra vasár- és ünnepponon felnőttek részére 80 f., gyermekek részére 40 f., hétköznapon felnőttek részére 60 f., gyermekek részére 30 f. Kisérő személyek vasár- és hétköznapon 20 f. fizetnek.

— **Újabb adományok az újpesti Kossuth-szoborra.** A polgári leányiskola gyűjtése: a tanári testület 16 kor., alhoz hozzájárultak: *Scherer Gyula*, *Bauer Soma*, *Endre Jánosné*, *Geguss Hona*, dr. *Elefánt Józsefné*, *Mirkovszky Gézané*, *Klemmiesek Miklósné*, *Lusztig Emma*, *Hazslinszky Gusztáv*, *Arányi Blanka*, *Scherer Gyulané*, *Szukováthy Hona*, *Gallauner Anna* 1—1 kor., dr. *Vladár Józsefné* 2 kor., az I. a) oszt. 6 kor., 2 fill., a II. a) oszt. 4 kor. 90 fill., a III. a) oszt. 5 kor. 70 fill., a IV. a) oszt. 5 kor. 25 fill., az I. b) oszt. 8 kor. 40 fill., a II. b) oszt. 10 kor., a III. b) oszt. 3 kor. 30 fill. a IV. b) oszt. 3 kor. 72 fill., az I. c) oszt. 3 kor. 20 fill., a II. c) oszt. 2 kor. 78 fill., a III. c) oszt. 1 kor. 50 fill., a IV. c) oszt. 2 kor., a kézmunka tanfolyam 3 kor. 20 fill., összesen 75 kor. 97 fill. melyért fogadja az intézet igazgatósa, tanári testülete és az adakozó növendékek a szobor-bizottság hálás köszönetét.

IRODALOM.

*Az állatok világa. A Légrády-testvérek kiadásában megjelenő hatalmas természet-tudományi műből a 77-ik füzet is kikerült a sajtó alól, gyönyörű színes nyomatu műmelléklettel, amely az inka-kakadukat ábrá-

zolja. Ennek a fölötté érdekes füzetnek legnagyobb része a bagoly-féléket ismerteti, alkalmat nyújtva arra, hogy ezekkel a madarakkal minél alaposabban megismerkedhessünk. *Brehm* határozottan megezőfolja azt az elterjedt hitet, hogy a baglyok nap-pal nem látnak és azért nem röpdösnek. Azt mondja, hogy a legverőfényesebb időben is tisztán látnak s szemüket üldögélés közben leginkább sunyiságból esukják be, úgy tetve magukat mintha aludnának. A füzetet illusztráló szövegrajzok a fülesbékaszajú madarat, az ausztráliai kuvikfeeskét, a gyöngybaglyot, a maeskabaglyot és az uráli-baglyot, mutatják be nagy élethűséggel. Az Állatok világa füzetes kiadásban kerül a közönség kezébe, de az eddig megjelent rész már kötetekben is kapható. Egy füzet ára 80 fillér, egy köteté pedig művészies kötésben 18 korona. Megrendelhető ugy a kiadó-ezégnél *Légrády testvérek* Budapest, V. Váci-körút 78. mint minden könyvkereskedésben.

— **Az állatok világa** A *Brehm*-féle népszerű és igen érdekesen megírt természet-tudományi munkának *Az állatok világa*-nak 78-ik füzetét is szétküldte a kiadóezég amely a füzeteket pontosan és igen díszes kiállításban adja közre. A szövegrajzokkal magyarázott, továbbá fekete és színes nyomatu műmellékletekkel díszített vállalatnak eme füzetét a baglyokról szóló becses kész foglalja el. *Brehm* és *Chernel* mód felett, kedves képeket rajzolnak s érdekes történeteket mondanak el a különféle baglyokról, amelyeknek élete különösen érdekelheti az olvasókat. A szövegrajzok a hó-baglyot, a karvalybaglyot, a gatyás esuvikot a kuvikot, az üregi baglyot, a buhnt és a füles kuvikot ábrázolják. A füzethez esatolt fekete nyomatu műlap a nyírfajdokat tünteti fel. Az állatok világa a *Légrády Testvérek* kiadásában kerül a könyvpiacra és füzeteként jelenik meg. Az eddig kiadott kötetek már egészben és művészi kötésben kaphatók, köteteként 18 koronáért. Egy-egy füzet ára 80 fillér. Az állatok világa-gának egy kötetes mint füzetes kiadása az irodalmi vállalat kiadóhivatalában *Légrády Testvérek*-nél (Váci-körút 78.) rendelhetők meg, de megszerezhetők a könyvkereskedésben is.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*)

Ujpestnek irodalmi kalóza.

„*Kormos Boreza*” ezímen boesájtotta világgá egy kötetes regényét, *Péterfi Gyula* színészjelölt és poéta, kit az olvasó közönség a „*Letört Rózsák*”. „*Az én világom*” és egyéb művek révén már előnyösen ismer.

Ez a *Péterfi Gyula* az, kit Ujpest szellemes költőjének tart s pártfogolja azért, mert állítólag itt született törekvő, fiatal „zseni”, pedig hát *Péterfi Gyula* nem egyéb, mint Ujpestnek irodalmi kalóza.

A „*Kormos Boreza*” ugyanis hamisítatlan kiadása mondatról-mondatra való lemásolása *Szegyi Mór M.* „*Napam asszony*” elbeszélésének, amely a „*Kisbajok nagy Gondok*” című műve I-ső kötetében 1856-ban jelent meg**) Hasonlóképen *Péterfi Gyula* többi, már eddig kiadott művei is, régelfeledett, elhalt költők és írók alkotásai, szóval a „*plágium netovábbjai*”, miről mindenki lakásomon (*Perez-uteza* 6. szám alatt) meggyőződést szerezhet.

Vajjon mit érdemel az ilyen szellemkufár, a ki aljas merénylettel, a kegyeletet is megsértve, undok lelkiismerettel másnak szellemi kincseit, jogtalanul eltulajdonítja, csak azért, hogy a hír, s diesőség osztályosa lehessen, hogy a művelt közönség becsapása által anyagi javakat is szerezzen?

Ilyen irodalmi kalózzal szemben a megvetés és az enyhítő körülményeket nem ismerő súlyos fenyték is kevés.

Csatár (Bienenstein) Gyula.

*E rovat alatt közlőitekért nem vállal felelősséget a szerk.

**Kiadó: H-ckenast Gusztáv, s így ma is a Franklin Társulat tulajdons. Szerkesztő

Üzlethelyiség-változás.

Van szerencsénk Ujpest n. é. közönségének b. tudomására adni, hogy a Templombazárban 30 év óta fennálló

kézmű-, rövid-, divatáru, valamint női, férfi és gyermek-confectio-üzletünket megszüntettük

és azt az István-téren saját házunkban levő üzlethelyiségünkben

— a mai kor igényeinek minden tekintetben teljesen megfelelően berendezve — áthelyeztük.

A n. é. közönségnek eddig belénk helyezett bizalomért köszönetet mondva, kérjük azt az új helyiségünkben is reánk átruházni, a hol főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy a tisztelt vevőinknek a legjobb minőségű áruezikeinkkel a lehető legmérsékeltbb árban pontos és jó kiszolgálást biztosítsunk.

Kiváló tisztelettel

Fuchs Testvérek.

3-4

Árverési hirdetmény kivonat.

Az újpesti kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **budapesti kis- és közepkereskedők takaré- és hitelszövetkezete** budapesti bej. czég végrehajthatónak **Gallauner Lujza** újpesti lakos végrehajtást szenvedett elleni 1070 korona tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében a pestvidéki kir. törvényszék az újpesti kir. járásbíróóság területén levő **Ujpesten, Attila-utca 114 és Baross-utca 83. szám alatt** fekvő, az újpesti 1333. számú tkvi betétben foglalt a I. 1—2 sorsz. 2823. és 2824. hrsz. **Gallauner Lujza** nevén álló ingatlanra az árverést 2723 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte azzal, hogy az elrendelt árverés az ezennel esatlakozottknak kimondott **Dr. Révész Károly** 2450 korona tőke és jár. valamint 2100 kor. tőke és jár. iránti követeléseinek kielégítése czéljából is megtartandó lesz, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1903. évi január hó 14-ik napján délelőtt 9 órakor Ujpesten új község-háza 11-ik emelet 59. ajtó alólírott kir. járásbíróóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésnek a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.**

Árverezni szándékozóik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 232 kor. 30 fillért készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az érvényben levő magy. kir. igazságügyminiszteri rendeletekben kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Ujpesten, 1902. évi október hó 28. napján.

Az újpesti kir. jbróság mit tkvi hatóság.

Keserü
kir. albró.

Karácsonyi és ujévi

alkalmi ajándékok.

A legjobb, legizlésebb **órák, ékszerek, arany- és ezüst-árak, 13 próbás ezüst evőeszközök** a legmérsékeltbb árakért a legnagyobb választékban

részletfizetésre is!

Kaphatók Ujpest legrégibb és legszolidabb órás- és ékszer-üzletében:

Deutsch Zsigmondnál

Főüzlet: Ujpesten, Árpád-ut 20. sz.

Fióküzlet: Kemény Gusztáv-utca 1. sz.

4-5.

Órákért és javításokért a évi jótállás.

Kivételes karácsonyi árak.

Arpád-ut 4. sz. házban
üzlethelyiségek lakással s
még kisebb-nagyobb laká-
sok azonnal is kiadók.

Fuchs Antal és József

kő- és könyvnyomdája

Ujpest, István-utca 9. sz.

Ajánlkoznak a könyvnyomdai szakba vágó munkák szabatos, gyors és pontos elkészítésére a legjutányosabb árak mellett.

Elvállalnak hírlapok és művek minden nyelven, körlevelek, táblázatok, esketési, gyűlési és egyéb meghívók, gyászjelentések, községi, ügyvedői és minden más hivatalbeli, kereskedelmi és egyetbeli nyomtatványok, szállítólevelek, falragaszok, vonalzott üzleti könyvek, folyóiratok stb. stb. a legmérsékeltbb árakon való elkészítését.